

پیام چین به جهان: مقاومت بی‌فایده است!

۱۶ خرداد ۱۴۰۰ از گروه اقتصاد و توسعه -

پس از انقلاب، شعار «نه شرقی، نه غربی» بر سر در وزارت امور خارجه نقش بست، اما پس از چهار دهه میبینیم که این شعار در واقع به صورت «آه آه غربی، به به شرقی» به اجرا درآمده است....

دکتر هاشم اورعی - استاد دانشگاه صنعتی شریف

رهبران آمریکا و چین بر این نکته اتفاق نظر دارند که ممکن است جبهه مشترک غرب در مقابله با توسعه‌طلبی چین موثر واقع شده و مانعی بر تلاطم سیاست مشت آهنین و سیستم سرمایه‌داری با کنترل مرکزی باشد. غرب از چین می‌خواهد همگام با ارزش‌های جهانی فعلی که از سال ۱۹۴۵ میلادی بر جهان حکمفرما بوده حرکت کند. رهبران چین نگران آنند که شکل‌گیری جبهه واحد به رهبری آمریکا در مقابل چین به مانع اصلی بر سر راه تلاطم توسعه اقتصادی و سیاسی تبدیل شود. اخیراً وزیر امور خارجه این کشور گروه Quad، متشکل از کشورهای آمریکا، استرالیا، هندوستان و ژاپن را به تصحیح «کف روی آب دریا» نامید.

چین به تشکیل این گروه عکس‌العمل نشان داده و ادعا میکند که این گام اول در تشکیل ناتوی آسیایی است. دولت ترامپ نیز نقش گروه Five Eyes متشکل از کشورهای آمریکا، استرالیا، بریتانیا، کانادا و نیوزیلند را در به اشتراک‌گذاری اطلاعات امنیتی پررنگ کرد. در نوامبر سال ۲۰۲۰ میلادی، این گروه طی بیانیه‌ای سرکوب اعتراض‌کنندگان در هنگ کنگ را به شدت محکوم کرد و در پی آن سخنگوی وزارت امور خارجه چین هشدار داد که این گروه چشم‌انداز خود را باز کند. در اقدامی دیگر چین با اعمال تحریم‌های تجاری بر استرالیا و کانادا نشان داد که همراهی با ایالات متحده در مقابل به این کشور هزینه سنگینی در پی خواهد داشت.

دولت باین مضمون است جبهه واحدی بر علیه چین شکل داده تا با سیاست‌های سرکوب‌گرانه در داخل و تهاجمی در خارج مقابله کند. آنتونی بلینکن، وزیر امور خارجه آمریکا اخیراً اعلام کرد که با هم‌صدا شدن دموکراسی‌های غربی می‌توان با صدایی بلند به چین هشدار داد که نمی‌تواند به این روش ادامه دهد. اما هم‌پیمانان ایالات متحده این واقعیت را درک نمی‌کنند که هیچ گروهی حتی اگر از واشنگتن هدایت شود، نمی‌تواند برای چین تعیین تکلیف کند. برخی دیپلمات‌های غربی بر این عقیده‌اند که کشورهای چین بریتانیا، فرانسه و آلمان به‌زودی با واقعیت قدرت‌گیری چین کنار آمده و موضع پگسای با آمریکا نخواهند داشت. از طرفی بسیاری از دموکراسی‌های اروپایی و آسیایی، پس از سیاست‌های نامتعادل دوران ریاست جمهوری ترامپ، نمی‌توانند به ایالات متحده اعتماد کامل داشته باشند. این دولت‌ها حاضر نیستند برای جلوگیری از قدرت‌گیری چین به حمایت همه جانبه از آمریکا درآمده و رابطه تجاری خود با چین را به خطر اندازند.

امانوئل ماکرون، رئیس‌جمهور فرانسه در اوایل سال میلادی جاری اعلام کرد که صف‌آرایی کشورهای غربی علیه چین اثر معکوس خواهد داشت. انگلا مرکل صدر اعظم آلمان هم بر علیه پارگی غرب در مقابل چین موضع گرفته است. در تماس‌های خود با «شی جین پینگ»، مرکل بیشتر به دنبال نهایی کردن «توافق‌نامه جامع سرمایه‌گذاری» است که ورود شرکت‌های اروپایی از جمله خودروسازان آلمانی به بازار چین را تسهیل خواهد کرد. لیکن در پی تحریم‌های اعمال شده از سوی دولت چین، کمیسر تجاری جامعه اروپا اعلام کرد که توافق‌نامه به حالت تعلیق درآمده است. از طرف دیگر برخی اعضاء جامعه اروپا از جمله یونان که از سرمایه‌گذاری قابل توجه چین بهره برده‌اند حاضر نیستند در مقابل این کشور قد علم کنند و بدین ترتیب اتحاد میان اعضاء این جامعه به چالش کشیده شده است. در هفته‌های اخیر هم دولت نیوزیلند، یکی از اعضاء گروه Five Eyes اعلام کرد که نظر مساعدی نسبت به اشتراک گذاشتن اطلاعات امنیتی با سایر اعضاء ندارد.

این تحولات به مذاق پکن شیرین آمده و استقلال استراتژیک برخی کشورهای اروپایی را در عدم پیروی از سیاست ایالات متحده در مقابل چین، تحسین میکند. اما این خطر وجود دارد که استراتژیست‌های چین غرق در باران‌های شکر گری جبهه واحد علیه این کشور به رهبری آمریکا به واقعیت‌ها توجه نکنند. علیرغم اینکه کشورهای تروتمند جهان بر این عقیده‌اند که دیگر نمی‌توان جلوی توسعه چین را گرفت، ولی این کشورها به کاهش نقش چین در اقتصاد و جامعه خود یعنی چین‌زدایی پرداخته‌اند. آنها در حال تدوین قوانین و ایجاد محدودیت برای سرمایه‌گذاری خارجیان تا از دخالت قدرت‌های خارجی در سیاست داخلی خود جلوگیری نموده و از حضور برخی شرکت‌های خارجی به دلایل امنیتی جلوگیری به عمل آورند. در این راستا جامعه اروپا در حال بررسی پیشنهادی است که اجازه رقابت شرکت‌های خارجی که از کمک مالی دولت خود بهره‌مندند را نخواهد داد. چنین قوانینی در درجه اول جهت جلوگیری از حضور گسترده و نفوذ چین در اقتصاد اروپاست.

در بیانیه پایانی نشست گروه هفت در اوایل ماه مه میلادی در لندن، وزیر امور خارجه کشور تروتمند جهان آزار و شکنجه اقلیت مسلمان در سین کیانگ چین را محکوم کردند لیکن پیشنهادات ارائه شده همگی جنبه تدافعی داشته و بیانگر این واقعیت است که آنها قبول کرده‌اند که نمی‌توانند سیاست چین را تغییر دهند. ولی گوش چین به این حرف‌ها به‌دکار نیست و به‌خوبی میداند که بسیاری کشورها برای دستیابی به این بازار بزرگ با این واقعیت کنار خواهند آمد که مقاومت در مقابل قدرت‌گیری این کشور بی‌فایده است. خلاصه اینکه شکی نیست که دوران جهان دوقطبی فرا رسیده است. پس از انقلاب، شعار «نه شرقی، نه غربی» بر سر در وزارت امور خارجه نقش بست، اما پس از چهار دهه میبینیم که این شعار در واقع به صورت «آه آه غربی، به به شرقی» به اجرا درآمده است. در جهان دو قطبی منافع ملی ایجاب میکند که سیاست را بر محور «هم شرقی، هم غربی» قرار داده و با خلاقیت دیپلماتیک راه را برای توسعه اقتصادی کشور هموار کرد. بسیاری از کشورهای جهان این مسیر را انتخاب کرده و به‌جای به آتش کشیدن پرچم یکی و بهین کردن فرمز برای دیگری، با هر دو گروه تعامل داشته و به رشد اقتصادی چشمگیری دست یافته‌اند. در جهان امروز دیپلماسی خلاقانه به عنوان پیش‌فراول توسعه ایفای نقش میکند و جایی برای میدان باقی نمی‌گذارد.

(Visited 1 times, 1 visits today)

لینک کوتاه مطلب : <https://jahaneghtesad.com/?p=143816>

گروه اقتصاد و توسعه